

עין משפט
גור מצוה

צב א ב מ י ס כ פ צ
תחת עיני הלכה כ
מתן שכן קמ טויע יד
ד יד יד יד יד יד יד
צ ג ד ה ו ז ח ט י כ
ט מתן ט טויע יד
מתן קמ טויע יד
י ד יד יד יד יד יד

מוקף רש"י

א"ג ב מונגה עליה כרבי חנניא בן תרדיון. פי' נאמן כמומו
אבל לדיק כמומו לא דהא גבאים דימי אמוראים לא היו
לדיקס כמומו ולהכי נקט ר' חנניא בן תרדיון משום משנה שכל לידו
לדמר פי"ק דמסכת ע"ז (דף ק"ו): מעות פורים מחלפלו לי נמעות
של צדקה ומלקתים לעניים וכן צפרק
נמה עומנין (שם דף מט. וטס) ולדמר
תפילין לריבין גוף נקי כאלישע לא
צדיק כאלישע קאמר אלף גוף נקי
שדע ליהרר שלא יסן כהם ושלא יפיה
כהם קאמר ולא נקט אלישע אלף
משום דליתרמיש ביה ניסא:
עליונים אטמה ותחתונים
אטמה פי' ר"מ
לדמרו הגאונים שקבלה בידם רב
מפי רב דעולם הפוך היינו שראה
שמואל דהוה יומי קמיה דרב יהודה
תלמידיה משום דמיהה בשמואל צפרי'
כהה צדקה (שם דף ק"ה). גבי הוה
איתמא לדמיה ולוחא קמיה דשמואל
ולא אשגח בה א"ל רב יהודה לית
ליה למר אטוס אזוי מוענקת לך וגו':
ויבא ויעש ה' כאשר דבר כי
הטאתם וגו'. ואזמה עשה
עשה צדקה שהיה (ו) מקנה להקדי"ה
א"ג שהיה ממיר את ימיה מן
היקוס דכתיב חסד:
ולא

רבינו גרשום

בחסלה: ואינו יודע לבי
נומנה. לאפוקי מר עוקבא
דמנה לעזקה אצטריכו
דרבש של עני דעני לא
היה יודע כי נחמה שם
ומר נוקמה יודע איה עני
נטלה ונטלה העני ואינו
יודע כי עני נטלה. לאפוקי
דח אבא צדיק בסדרות
ומפסילי לאחוריה ואני עני
ישוי וישקל. עני היה יודע
ממי נטלה ר' אבא איני
יודע איה עני נטלה: וכן
לאפוקי של צדקה ולא ידע
העני כי מן והתן לא ידע
מי נטל וישתא אשתו ברבי
מצוה. שיקדינה שלם כספן
עניה: אלא איך מסתמ
עליה כי חנוניא בן תרדיון
שהיה ארם נטלה והיה יודע
לברוק לפי יתן אלא (דלא)
דאי לא מציען להשתכח
ממנה כגון זה. הוא עצמו
מפוזר ונתון. כי אמרין לנו
דיחן לרוביק בביש ממונה
עליה כי חנוניא בן תרדיון.
אי לא יתרון הוא עצמו:
אמר לו כבי ששא. משום
דכתיב שם יתנו איש כופר
נפשו. אמר לון כל שבעני
יקוי כבוד. זה שקנה
המנה כלומר כל שחלקין
לו כבוד בשביל חסותו
ולא שישם עשרו. עליונים
למטה. כלומר אותן שחן
עליונים בעולם הזה בשביל
עושהם ולא בנין חסותם
ועם בעולם הבא שריון
למטה: ותחתונים בעולם
זהו שישם עושים לבי
ובני חסותם ומסכנין
השכיב אבא. בעולם הבא
שריון למעלה: ואן מא.
כלומר איך תלמידי חסותם
הוא (ואין) יחשיבין אותם שם:
כי הוה חשיבין אותם בני
חשיבין חסד והוה בני
קניו כבוד. ותלמודי בדי.
בבבבבב: ר' עקיבא ורביה
מבידו. שפטיא כלומר כלא
במורס: הרגוי לוי.
היהוהים ורצה הפלך לשלוח יד בכלל עד שבאו עינים וססו עצמן ואמרו שחן הרגוי ותלולו את כולם
על דין: כאן בישראל. וראי מעולותהוה הוא דאעפ"כ לבי לשמים לשם מצוה אבל הרבה אומות אין עושין

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

נומנה ואינו יודע למי נוסנה. כדמסיים בספיה ימנה כיום של גבאי
לדקה: דרב עוקבא ור' אבא כמס' כתובות (דף ק"ו): מר עוקבא הוה
שני לעניים דשכנומיה כל יומא ארבעה וזוי צליוורא דששא הכי
שהעני אינו יודע ממי נטלה והוא יודע למי נוסנה ור' אבא הוה צייר

נומנה ואינו יודע למי נוסנה ור' אבא כמס' כתובות (דף ק"ו): מר עוקבא הוה
שני לעניים דשכנומיה כל יומא ארבעה וזוי צליוורא דששא הכי
שהעני אינו יודע ממי נטלה והוא יודע למי נוסנה ור' אבא הוה צייר
צדקריה ושדי לאחוריה וממלא
נפשיה לצני עניו והעני נטלה ויודע
ממי נטלה ואינו יודע למי נוסנה:
לדבר מלוה. לפני תשמיש: **אמר לו**
כני פסא. אם נאלח לשאת ראשם
בהגבהה קח מהם כופר לדקה:
נגד וקניו כבוד. אומם שחולקין להם
כבוד צעולם הזה מממת חכמת
וקמה: **עליונים למטה.** אותם
שהם עליונים כלן מממת עושין
לרמי שם שהם למטה: **והספונים**
למעלה. לרמי עינים שהם בנינו
שפלים שם לרמיים שהיו: **ואן.**
נעלי מורה היחן לחיין היחן: **הכא**
חשיבותיה: כי היכי. לחייתין הכא
חשיבותיה ונכדיה הכי לחייתין חסד:
הרוגי מלכות וכו' לא. כלומר שהן
מלמא לחודה הוא דהוה כהו שנהרגו
על קידוש השם: **דמי ולא הוה כהו:**
הרוגי לוד. לזייטוס ופסוס אחים
שהרגם (ו) טורטוסופוס הרשע
בלודיקא כדלמרינן ממקמת תענית
(דף ק"ו): על ידי גוריה שגוריה על
ישראל להשמיד על שנמלח בת מלך
ההוגה וחשדו את ישראל עליה ועמיה
לחמי הללו ואמרו מה לכם על ישראל
אזו הרגנו: **ס' לדיק גמור.** על דבר זה
ומחשבה זו: **כאן בישראל וכו' כעובד**
הדין אלל עמי' אינו נחם אלל
ע"מ כן וחס לאו מתחרט: יוס עברה
היום הפוא. כיום הדין משמעי
בנכותא לפניה: **המודעי.** מהר
המודעי היה: **ויבא ויעש ה' לאשר**
דבר כי מטאסם לס' וגו'. נחורחלק
קאמר ליה לרמייה כשהיה מגלה את
ישראל לנבל: **כיבש קליריה שפכרנה.**
כשחללה זכות שדין וייבש לחוליות
מעשה צדקה שפן או ישכרו:
ללא

נומנה ואינו יודע למי נוסנה. כדמסיים בספיה ימנה כיום של גבאי
לדקה: דרב עוקבא ור' אבא כמס' כתובות (דף ק"ו): מר עוקבא הוה
שני לעניים דשכנומיה כל יומא ארבעה וזוי צליוורא דששא הכי
שהעני אינו יודע ממי נטלה והוא יודע למי נוסנה ור' אבא הוה צייר

נומנה ואינו יודע למי נוסנה ור' אבא כמס' כתובות (דף ק"ו): מר עוקבא הוה
שני לעניים דשכנומיה כל יומא ארבעה וזוי צליוורא דששא הכי
שהעני אינו יודע ממי נטלה והוא יודע למי נוסנה ור' אבא הוה צייר
צדקריה ושדי לאחוריה וממלא
נפשיה לצני עניו והעני נטלה ויודע
ממי נטלה ואינו יודע למי נוסנה:
לדבר מלוה. לפני תשמיש: **אמר לו**
כני פסא. אם נאלח לשאת ראשם
בהגבהה קח מהם כופר לדקה:
נגד וקניו כבוד. אומם שחולקין להם
כבוד צעולם הזה מממת חכמת
וקמה: **עליונים למטה.** אותם
שהם עליונים כלן מממת עושין
לרמי שם שהם למטה: **והספונים**
למעלה. לרמי עינים שהם בנינו
שפלים שם לרמיים שהיו: **ואן.**
נעלי מורה היחן לחיין היחן: **הכא**
חשיבותיה: כי היכי. לחייתין הכא
חשיבותיה ונכדיה הכי לחייתין חסד:
הרוגי מלכות וכו' לא. כלומר שהן
מלמא לחודה הוא דהוה כהו שנהרגו
על קידוש השם: **דמי ולא הוה כהו:**
הרוגי לוד. לזייטוס ופסוס אחים
שהרגם (ו) טורטוסופוס הרשע
בלודיקא כדלמרינן ממקמת תענית
(דף ק"ו): על ידי גוריה שגוריה על
ישראל להשמיד על שנמלח בת מלך
ההוגה וחשדו את ישראל עליה ועמיה
לחמי הללו ואמרו מה לכם על ישראל
אזו הרגנו: **ס' לדיק גמור.** על דבר זה
ומחשבה זו: **כאן בישראל וכו' כעובד**
הדין אלל עמי' אינו נחם אלל
ע"מ כן וחס לאו מתחרט: יוס עברה
היום הפוא. כיום הדין משמעי
בנכותא לפניה: **המודעי.** מהר
המודעי היה: **ויבא ויעש ה' לאשר**
דבר כי מטאסם לס' וגו'. נחורחלק
קאמר ליה לרמייה כשהיה מגלה את
ישראל לנבל: **כיבש קליריה שפכרנה.**
כשחללה זכות שדין וייבש לחוליות
מעשה צדקה שפן או ישכרו:
ללא

נומנה ואינו יודע למי נוסנה. כדמסיים בספיה ימנה כיום של גבאי
לדקה: דרב עוקבא ור' אבא כמס' כתובות (דף ק"ו): מר עוקבא הוה
שני לעניים דשכנומיה כל יומא ארבעה וזוי צליוורא דששא הכי
שהעני אינו יודע ממי נטלה והוא יודע למי נוסנה ור' אבא הוה צייר
צדקריה ושדי לאחוריה וממלא
נפשיה לצני עניו והעני נטלה ויודע
ממי נטלה ואינו יודע למי נוסנה:
לדבר מלוה. לפני תשמיש: **אמר לו**
כני פסא. אם נאלח לשאת ראשם
בהגבהה קח מהם כופר לדקה:
נגד וקניו כבוד. אומם שחולקין להם
כבוד צעולם הזה מממת חכמת
וקמה: **עליונים למטה.** אותם
שהם עליונים כלן מממת עושין
לרמי שם שהם למטה: **והספונים**
למעלה. לרמי עינים שהם בנינו
שפלים שם לרמיים שהיו: **ואן.**
נעלי מורה היחן לחיין היחן: **הכא**
חשיבותיה: כי היכי. לחייתין הכא
חשיבותיה ונכדיה הכי לחייתין חסד:
הרוגי מלכות וכו' לא. כלומר שהן
מלמא לחודה הוא דהוה כהו שנהרגו
על קידוש השם: **דמי ולא הוה כהו:**
הרוגי לוד. לזייטוס ופסוס אחים
שהרגם (ו) טורטוסופוס הרשע
בלודיקא כדלמרינן ממקמת תענית
(דף ק"ו): על ידי גוריה שגוריה על
ישראל להשמיד על שנמלח בת מלך
ההוגה וחשדו את ישראל עליה ועמיה
לחמי הללו ואמרו מה לכם על ישראל
אזו הרגנו: **ס' לדיק גמור.** על דבר זה
ומחשבה זו: **כאן בישראל וכו' כעובד**
הדין אלל עמי' אינו נחם אלל
ע"מ כן וחס לאו מתחרט: יוס עברה
היום הפוא. כיום הדין משמעי
בנכותא לפניה: **המודעי.** מהר
המודעי היה: **ויבא ויעש ה' לאשר**
דבר כי מטאסם לס' וגו'. נחורחלק
קאמר ליה לרמייה כשהיה מגלה את
ישראל לנבל: **כיבש קליריה שפכרנה.**
כשחללה זכות שדין וייבש לחוליות
מעשה צדקה שפן או ישכרו:
ללא

הגהות הב"ח

(א) נמרא פ' ר"ה דרב הוב
כתיב דר' יוסע: (ב) סם
מתן ז' לנקה: (ג) סם
שדרתינו קמי דנלח:
(ד) חוב' דים ירל' וכו' פסס
נקה ספיה נראה במקא
לנקה:

רבינו גרשום

אלא לצורך עצמן ולא לשם
סמים ומשום הדין ולא
עבדוהו צדקה כי: ויבא
רועש וגו' כי האי גזט
מתרפין אותן. וי' נחויא
דריש הכי צדקה תרומם
ישראל וחסד דמיש צדקה
וחסד לישראל. וכל מה
שאכרו הרבה אומות עושין
הטאת הוא לון סכלל
דהו רב' דר' דר' דר' דר' דר'
כיש שחמא קרין תטאת
מכסר על ישראל: לקמיה
דר' אמי דהוי גבאי לתוס
לצדקה: איקפד על רב
דקבלינהו: אמר ליה ליה ליהב ביבש קצירה חסותה. כלומר כעין שהקדוש מבייש יפה משכרין אותו כי
כסיטלא ססק ומניש אותם מחטאתם חשבר ורועם נשים באות מאירות כגון אריות מור' כלומר שאפי' הנשים (אין) יכולין
למשל כם רבא עבדי רבא דקביל צדקה מהן להיטיש מלכותן בזכות הצדקה: וי' אמי דאקפד